

Випуск 14 (114). С. 24-28.

Димчук Анатолій

к.с.-г.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ДРУГОСОРТНЕ МОЛОКО: ЗАБОРОНИТИ НЕ МОЖНА ПРОДАВАТИ

З 1 січня 2018 року в Україні мав запрацювати новий молочний стандарт – ДСТУ 3662:2015 «Молоко-сировина коров'яче. Технічні умови». У цьому стандарті молоко ділиться на три сорти – екстра, вищий і перший. Зник другий сорт, прописаний у старому стандарті від 1997 року і якому відповідає переважна більшість селянського молока. Цей сорт допускає значно більше забруднення сировини, ніж інші.

Згідно з цим стандартом, в Україні мали відмовитися від молока другого сорту – того, що закупають безпосередньо у селян. Відтак селяни захвилювалися, що здавати молоко, яке часто є основним джерелом доходу на селі, вони більше не зможуть. Щоправда на засіданні, яке проводилося за участю Міністерства аграрної політики, представників виробників молока та молочних продуктів та регулювальних органів, вирішили все ж таки доопрацювати редакцію цього стандарту і відтермінували його запровадження до липня. За цим Держстандартом, молоко другого сорту заборонено переробляти на молоко питне. До 2020 року його дозволено переробляти на масло, сир, сухе молоко і згущені консерви, до 2022 – на казеїн та білок для тваринних кормів.

Заступник міністра аграрної політики Олена Ковальова прокоментувала ситуацію: «Переробники зможуть купувати молоко у населення до 1 січня 2022 року, якщо ж галузь і тоді не зможе відмовитися від молока другого сорту, повну відмову від такого продукту відкладуть ще на деякий час. Урядові норми не поширюються на продаж молока від одноосібників покупцям напряму.»

Угода про Асоціацію з ЄС не зобов'язує Україну забороняти одноосібникам здавати своє молоко на переробку. Безпосередня заборона молока другого сорту від населення є «економічно шкідливою», оскільки потребує значних витрат від уряду і може нашкодити молочній галузі. Уряд не планує і не буде впроваджувати заборону на закупівлю молока другого сорту у населення. Проти такої заборони і самі переробники молока. Але що важливо – новий стандарт, який має запрацювати з липня, не є обов'язковою нормою, а має тільки рекомендаційний характер.

В Україні 35% молока для переробних підприємств надходить від індивідуального сектора. Причому в нас дуже мало підприємств, які не збирають молоко у цього сектора, тому переробники намагатимуться все ж таки зберегти цю нішу. Новий стандарт був розроблений ще 10 років тому, але за відсутності

перехідного періоду та й взагалі тоді молочному тваринництву не приділялося багато уваги. Сьогодні в Україні лише молоко гатунку екстра відповідає високим вимогам безпечності в ЄС. Для порівняння, рівень дозволеної кількості мікроорганізмів молока першого гатунку в п'ять разів вищий, ніж це дозволено в ЄС.

В уряді стверджують, що перехід з другого сорту на перший не вимагатиме від селян великих витрат – йдеться насамперед про гігієну тварин та людей, що їх обслуговують. Стратегічно питання галузі можна вирішити створенням молочних кооперативів – шляхом, який пройшов весь цивілізований світ. Для цього потрібні усвідомлення питання та вигоди самими селянами та реальна фінансова підтримка з боку держави. В 2018 році уряд України виділяє 1 млрд. грн на співпрацю та розвиток малого фермерства.

Власне, молочні кооперативи в Україні вже є, однак продукують вони ще незначний відсоток від усього молока. Останніми роками завдяки тому ж Євросоюзу та іншим міжнародним донорам проводиться значна робота з популяризації кооперативів та навчання з їх створення. Наразі молоко від населення найчастіше відповідає лише нормам другого гатунку через погану санітарію при доїнні та зберіганні.

Як підвищити рівень безпечності цього «домашнього» молока? Для цього при доїнні потрібно мити руки та бути в чистому одязі. Слід використовувати чисті ємкості та доїльні установки. Також молоко потрібно зберігати при температурі нижче 10°C. Заходи безпеки також стосуються захисту молочної продукції від антибіотиків. Адже потрапляння залишків антибіотиків з молока в організм людини посилює резистентність організму до них. Щоб не допустити цього при використанні антибіотиків для лікування худоби варто зачекати, поки їхні залишки не виведуться з організму тварини. Це стандартна практика у всіх країнах світу.

У коментарі Представництва Європейського Союзу в Україні йдеться про те, що нові стандарти молока жодним чином не спрямовані на заборону його продажу із приватних домогосподарств. Введення нових норм буде поступовим, щоб виробники могли адаптувати своє виробництво.

Отже, зрозуміло одне – державі, для запровадження змін у молочній галузі, доведеться докласти багато зусиль. Для цього потрібно проводити широку роз'яснювальну роботу та відрегулювати механізми так, щоб економічно стимулювати селян. Переробні підприємства мають бути забезпечені сучасною технікою для збору і транспортування молока. Впроваджуючи ці зміни необхідно враховувати, передусім, інтереси виробників.

